

BOSNA I HERCEGOVINA
REPUBLIKA SRPSKA
VRHOVNI SUD REPUBLIKE SRPSKE
Broj: 80 0 P 105773 23 Rev 2
Banjaluka, 03.10.2023. godine

Vrhovni sud Republike Srpske u Banjaluci, u vijeću sastavljenom od sudija, Gorjane Popadić, kao predsjednika vijeća, Biljane Tomić i Tanje Bundalo, kao članova vijeća, u pravnoj stvari tužitelja N.L., sin S., iz B., koga zastupa punomoćnik M.B., advokat iz B., protiv tužene Republike Srpske, koju zastupa Pravobranilaštvo Republike Srpske, sjedište zamjenika u B., radi naknade štete, vrijednost predmeta spora: 46.800,00 KM, odlučujući o reviziji tužitelja izjavljenoj protiv presude Okružnog suda u Bijeljini, broj: 80 0 P 105773 22 Gž 3 od 22.3.2023. godine, na sjednici održanoj dana 03.10.2023. godine, donio je

RJEŠENJE

Revizija se usvaja, ukida se presuda Okružnog suda u Bijeljini, broj: 80 0 P 105773 22 Gž 3 od 22.3.2023. godine, u dijelu kojim je odbačena žalba tužitelja i predmet vraća istom sudu na ponovno suđenje u tom dijelu.

Obrazloženje

Presudom Osnovnog suda u Bijeljini, broj 80 0 P 105773 22 P 2 od 30.9.2022. godine, djelimično je usvojen tužbeni zahtjev i obavezana tužena da tužitelju, zbog neosnovanog lišenja slobode, u vremenskom trajanju od 468 dana, isplati iznos od 15.000,00 KM, sa zakonskom zateznom kamatom od dana donošenja presude do isplate i da mu nadoknadi troškove parničnog postupka u iznosu od 7.860,00 KM.

Presudom Okružnog suda u Bijeljini, broj: 80 0 P 105773 22 Gž 3 od 22.3.2023. godine, žalba tuženog je odbijena i prvostepena presuda potvrđena, a žalba tužitelja odbačena.

Blagovremenom revizijom tužitelj pobija drugostepenu odluku, u dijelu kojim je njegova žalba odbačena, zbog povrede odredaba parničnog postupka i pogrešne primjene materijalnog prava, s prijedlogom da se revizija usvoji i osporena presuda preinači tako da se usvoji njegova žalba, te udovolji i dijelu tužbenog zahtjeva koji je odbijen prvostepenom presudom, ili da se drugostepena presuda ukine i predmet vrati drugostepenom sudu na ponovno odlučivanje.

Tužena, u odgovoru, predlaže da se revizija odbije kao neosnovana.

Revizija je osnovana.

Predmet spora je zahtjev tužitelja da se obaveže tužena da mu na ime naknade nematerijalne štete uzrokovane pritvaranjem, isplati iznos od 46.800,00 KM, sa pripadajućom kamatom i troškovima postupka.

Tokom postupka pokazalo se nespornim da je Okružno javno tužilaštvo u Bijeljini podiglo optužnicu protiv tužitelja broj: Kt-553/04 dana 26.12.2005. godine, zbog krivičnog djela prevare iz člana 239. stav 3. Krivičnog zakonika Republike Srpske (u daljem tekstu: KZ RS) i krivičnog djela poslovne prevare iz člana 265. stav 2. istog Zakonika. Prije toga mu je, rješenjem Okružnog suda u Bijeljini broj: Kv 79/05 od 27.10.2005. godine, određen pritvor u trajanju od 2 mjeseca, u kojem je proveo 61 dan (od 27.10. do 27.12.2005. godine). Rješenjem Osnovnog suda u Bijeljini broj: 80 0 K 015866 05 Kps od 25.02.2016. godine izdata je naredba za raspisivanje međunarodne potjernice za tužiteljem, te je tužitelj lišen slobode 09.8.2017. godine u R.S. i određen mu ekstradicioni pritvor. Njegovo preuzimanje je izvršeno dana 13.04.2018. godine, kada je sproveden u pritvorsku jedinicu KPZ Bijeljina. Na zahtjev Okružnog javnog tužilaštva u Bijeljini broj: KT broj 533/04 od 19.4.2018. godine Osnovni sud u Bijeljini je donio rješenje kojim mu je produžen pritvor sve do 20.9.2018. godine. S tim danom (20.9.2018. godine) pritvor je ukinut i tužitelj je pušten na slobodu. Pravosnažnom presudom Osnovnog suda u Bijeljini broj: 80 0 K 015866 18 K od 20.9.2018. godine odbijena je optužba za krivično djelo prevare iz člana 229. stav 3. KZ RS (zbog nastupanja apsolutne zastarjelosti krivičnog gonjenja), te je tužitelj oslobođen od optužbe za krivično djelo poslovne prevare iz člana 230. stav 3. istog zakona. Nije sporno da je u pritvoru proveo ukupno 468 dana.

Nalazeći da je tužitelj svojim nedopuštenim postupcima, izbjegavanjem prijema optužnice i odsustvom sa adrese na kojoj je prijavljen, u vremenskom periodu od 2005. do 2016. godine, u dobroj mjeri uzrokovao potrebu raspisivanja potjernice, hapšenje i boravak u pritvoru, prvostepeni sud je, pozivom na odredbu člana 412. Zakona o krivičnom postupku Republike Srpske („Službeni glasnik RS“ br. 53/12), djelimično usvojio tužbeni zahtjev i obavezao tuženu da mu isplati iznos od 15.000,00 KM, sa pripadajućom zateznom kamatom od presuđenja do isplate.

Izrekom prvostepene presude nije odbijen zahtjev tužitelja u preostalom dijelu (do traženog iznosa od 46.800,00 KM i za zateznu kamatu od dana podnošenja tužbe do presuđenja) iako je u obrazloženju rečeno da je odbijen tužbeni zahtjev preko dosuđenog iznosa jer da je sud cijenio da je tužitelj „svojim radnjama doprinio određivanju pritvora“, a da je kamata dosuđena od dana donošenja presude jer je tek tada utvrđena visina tražene nematerijalne štete.

Očigledno shvatajući da je tužbeni zahtjev u preostalom dijelu odbijen, tužitelj izjavljuje žalbu protiv prvostepene presude sa zahtjevom da se prvostepena presuda preinači tako da se „u cjelosti usvoji tužbeni zahtjev tužioca“.

Drugostepeni sud je, odlučujući o žalbama stranaka, odbio žalbu tužene i potvrdio prvostepenu presudu, pa kako nema revizije tužene, tim dijelom (kojim je tužena obavezana da tužitelju isplati iznos od 15.000,00 KM sa pripadajućom kamatom) dalje se neće baviti ovaj sud. Žalbu tužitelja je odbacio uz obrazloženje da je izjavljena „na nepostojeću odluku suda“ pa kako u zakonom propisanom roku nije tražio donošenje dopunske presude da se, saglasno odredbi člana 192. stav 3. Zakona o parničnom postupku ("Službeni glasnik RS", broj: 58/03, 85/03, 74/05, 63/07, 49/09 i 61/13 – u daljem tekstu: ZPP) ima smatrati da je tužba “u tom dijelu povučena”.

Odluka drugostepenog suda nije pravilna.

Iz izloženog proizlazi da je prvostepeni sud propustio da odluči o dijelu tužbenog zahtjeva koji predstavlja razliku između traženog i dosuđenog iznosa na ime naknade nematerijalne štete. Nema odluke o odbijajućem dijelu tužbenog zahtjeva, nema presude u tom dijelu, pa tako ni objekta pobijanja, odnosno nema pretpostavke za podnošenje pravnog lijeka u vidu žalbe. Ovo i bez obzira na činjenicu da se iz obrazloženja prvostepene presude vidi da je tužbeni zahtjev preko dosuđenog iznosa odbijen, jer se o svim zahtjevima mora odlučiti izrekom presude, budući da samo izreka presude, u smislu odredbe člana 196. ZPP, postaje pravosnažna i ima snagu presuđene stvari, a ne i obrazloženje presude.

Međutim, primjenjujući opšte pravilo po kome pogrešna kvalifikacija pravnog sredstva nema uticaja na njegov tretman, kad se presuda pobija žalbom zbog toga što sud nije odlučio o svim zahtjevima (ili dijelu zahtjeva) koji su predmet parnice, pa i onda kada se tužitelj žali jer smatra da je dio njegovog zahtjeva odbijen sadržajem obrazloženja, bez obzira što takva odluka nije sadržana u izreci presude, žalba će se tretirati kao prijedlog da se donese dopunska presuda, o kojoj govori odredba člana 192. ZPP.

Uostalom, kod činjenice da je izrekom prvostepene presude jasno rečeno da se “djelimično usvaja tužbeni zahtjev” i da je tužitelj u žalbi izričito tražio da drugostepeni sud “prvostepenu presudu preinači u odbijajućem dijelu tako što će u cijelosti usvojiti tužbu i tužbeni zahtjev tužioca” nikako se ne može smatrati da je tužitelj u tom dijelu (o kojem nije odlučeno izrekom prvostepene presude, ali njeno obrazloženje sadrži razloge za takvu odluku) povukao tužbu, kako pogrešno nalazi drugostepeni sud.

Iz prednjih razloga, temeljem odredbe člana 249. stav 1. ZPP, valjalo je reviziju usvojiti i ukinuti drugostepenu presudu u pobijanom dijelu, te predmet vratiti drugostepenom sudu da postupi saglasno razlozima datim u ovom rješenju.

Predsjednik vijeća
Gorjana Popadić

Za tačnost otpravka ovjerava
Rukovodilac sudske pisarnice
Biljana Ačić